

การใช้อำนาจอรัฐตามหลักธรรมาภิบาล

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

หลักสูตร การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ ๑๑

วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประวัติการศึกษา

- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๑
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (วิทยาศาสตร์บัณฑิต) รุ่นที่ ๒๒
- โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๖๑
- ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตร หลักสูตร Senior International Defense Resource Management รุ่นปี ๑๙๙๙ สถาบัน DEFENSE RESOURCE MANAGEMENT INSTITUTE สหรัฐอเมริกา
- ปริญญาบัตร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. ๒๕๔๘)
- หลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๑๗
- หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย (นธป.) รุ่นที่ ๓

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- พ.ศ. ๒๕๔๗ - ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนากิจการอวกาศกลาโหม
- พ.ศ. ๒๕๕๑ - เจ้ากรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม
- ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนกลาโหม และเลขาธิการสภากลาโหม
- ตุลาการศาลทหารสูงสุด
- ราชองครักษ์พิเศษ
- พ.ศ. ๒๕๕๓ - รองปลัดกระทรวงกลาโหมและสมาชิกสภากลาโหม
- พ.ศ. ๒๕๕๕ - รองปลัดกระทรวงกลาโหม
- รักษาการแทนปลัดกระทรวงกลาโหม
- พ.ศ. ๒๕๕๗ - ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- พ.ศ. ๒๕๕๙ - ผู้ตรวจการแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ปัจจุบัน - ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

หัวข้อบรรยาย

๑. องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์การอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑
๓. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และหลักนิติธรรม (Rule of Law)
๔. ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman)
๕. ผู้ตรวจการแผ่นดินภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๖. หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
๗. ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
๘. ความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ

๑. องค์การอิสระ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

องค์กรอิสระ

- เริ่มมีการจัดตั้งขึ้นในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๔๐
- ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจต่อมา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐
- ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ มีบทบัญญัติกำหนดไว้ในหมวด ๑๒ ตั้งแต่มาตรา ๒๑๕ - ๒๔๗ ประกอบด้วยองค์กรอิสระ ๕ องค์กร ได้แก่

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

๒. ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)

๓. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

๔. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)

๕. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

หลักการว่าด้วยหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐

- รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้กำหนดบททั่วไปเกี่ยวกับองค์กรอิสระเป็นครั้งแรก
- กำหนดหลักการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจไว้ใน มาตรา ๒๑๕

หมวด ๑๒

องค์กรอิสระ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๒๑๕ องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

การดำเนินงานร่วมกันอย่างมีบูรณาภาพขององค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๑

มาตรา ๒๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจต่อไป

๒. มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงิน
แผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
และองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๙
บัญญัติให้ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระรวมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงิน
แผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ซึ่งจะต้อง
ครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติและต้องระบุให้ชัดเจนด้วย
ว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง เพื่อให้
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้า
หน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระยึดถือปฏิบัติ

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก
วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙
วรรคสอง ด้วย

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม
ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของ
ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

- ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
- หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ มี ๔ หมวด ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

หมวด ๒

มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก

หมวด ๓

จริยธรรมทั่วไป

หมวด ๔

การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ
พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เกียรติภูมิและประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์
- ไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือประโยชน์อื่นใดที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่
- ไม่รับของขวัญของกำนัล เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติให้รับได้

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก

- การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม
- ยึดมั่นหลักนิติธรรม และประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี
- ปฏิบัติหน้าที่ เป็นอิสระ เป็นกลาง และปราศจากอคติ
- เคารพต่อมติของที่ประชุมฝ่ายข้างมาก
- ให้ข้อมูลข่าวสารถูกต้องครบถ้วนและไม่บิดเบือน
- ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอกในเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณา เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร
- ไม่ยินยอมให้บุคคลในครอบครัวรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณี
- ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดีกกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล ผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๓ จริยธรรมทั่วไป

- ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม และปฏิบัติตามกฎหมาย
- อุทิศเวลาแก่ทางราชการ
- รักษาความลับของทางราชการตามกฎหมาย

มาตรฐานทางจริยธรรมของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ

พ.ศ. ๒๕๖๑

หมวด ๔ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

- การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์
๖ ประการ ให้ถือว่ามียุติคุณร้ายแรง

การฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวดค่านิยมหลัก และหมวด
จริยธรรมทั่วไปมียุติคุณร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการ
การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหาย

๓. หลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) และหลักนิติธรรม (RULE OF LAW)

ความหมายของธรรมาภิบาล

Good
Governance

“The manner in which power is exercised in the management of a country’s economics and social resources for development”

Thus, good governance in public sector management is related to efficiency, effectiveness and economy, accountability, transparency, and a legal framework for development; these in turn, are directly related to justice and respect for human right and liberties.

“การใช้อำนาจเพื่อการจัดการทรัพยากร
ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา”

ธรรมาภิบาล

ฉะนั้น ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐจึงเกี่ยวข้องกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความประหยัดคุ้มค่า ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และกรอบของกฎหมายในการพัฒนา ซึ่งในอีกด้านหนึ่งก็เกี่ยวข้องโดยตรงกับความยุติธรรม และการเคารพสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ด้วย

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

ความหมายของหลักนิติธรรม

- ศาสตราจารย์ เอ. วี. ไดซี่ (A.V.Dicey) ให้ความหมายที่ชัดเจนของหลักนิติธรรมไว้ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) ความสูงสุดของกฎหมาย (๒) ความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย และ (๓) ความมีสิทธิเสรีภาพในความเป็นมนุษย์
- แอล. ฟูลเลอร์ (L. Fuller) ได้ให้หลักการที่สำคัญของหลักนิติธรรม ๘ หลัก คือ (๑) ทุกคนต้องเคารพกฎหมายที่มีอยู่ (๒) กฎหมายต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วไป (๓) กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง (๔) กฎหมายต้องบัญญัติให้ชัดเจนเพื่อเลี่ยงการบังคับใช้ที่มีชอบ (๕) กฎหมายต้องไม่ขัดแย้งกันเอง (๖) กฎหมายต้องไม่บังคับในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ (๗) กฎหมายต้องยืนยงคงอยู่เพื่อให้หยั่งรากลึก แต่ต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงได้ และ (๘) การดำเนินการทุกอย่างของรัฐต้องสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่ประกาศไว้ทุกประการ

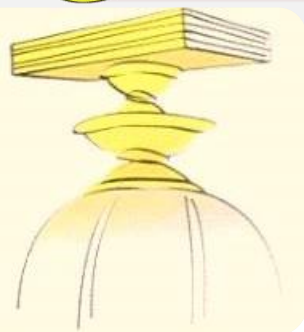

ความหมายของหลักนิติธรรม

- ศาสตราจารย์ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร ให้ความหมายว่า “หลักการแห่งกฎหมายที่เทิดทูนศักดิ์แห่งความเป็นมนุษย์และยอมรับนับถือสิทธิและเสรีภาพแห่งมนุษยชน ทุกแห่งทุกมุม รัฐต้องให้ความอารักขาคุ้มครองมนุษยชนให้พ้นจากลัทธิทรราชย์
- ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล ให้ความหมายว่า “หลักนิติธรรมมีความหมายลึกซึ้งเป็นธรรมชาติของกฎหมาย เป็นกรอบธรรมที่กฎหมายล่วงละเมิดมิได้ ไม่ว่าสังคมจะปกครองแบบใด ก็ขอให้ใช้ธรรมาธิปไตย เอาความถูกต้องเป็นธรรมเป็นแก่นในการใช้อำนาจและปกครองบ้านเมือง เป็นธรรมชาติของฝ่ายบังคับใช้และร่างกฎหมาย สถานะ และบทบาทของหลักนิติธรรม เป็นมากกว่ารากฐานของระบบกฎหมายในประเทศ เป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีอย่างมีธรรมาภิบาล เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาประเทศชาติ สังคม ชีวิตมนุษยชาติอย่างยั่งยืน หลักที่ทั้งคนร่างและผู้เขียนรัฐธรรมนูญต้องเคารพ”

หลักนิติธรรมในประเทศไทย

รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- หมวดที่ ๑ บททั่วไป มาตรา ๓ วรรคสอง
“การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตาม หลักนิติธรรม”
- หมวดที่ ๕ แผนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๓
แผนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา ๗๘ (๖)
“มาตรา ๗๘ รัฐต้องดำเนินการตามแผนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้
(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมาย และตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตาม หลักนิติธรรม”

รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗

- มาตรา ๓๕ (๖)
“มาตรา ๓๕ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้ครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย”
(๖) กลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของ หลักนิติธรรม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนและทุกระดับ”

รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

- หมวดที่ ๑ บททั่วไป มาตรา ๓ วรรคสอง
“รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และ หลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

๔. ผู้ตรวจการแผ่นดิน (OMBUDSMAN)

ความเป็นมาของผู้ตรวจการแผ่นดิน

Ombudsman
หรือ
ออมбудสแมน

ถือกำเนิดขึ้นในประเทศสวีเดน

เป็นภาษาสวีดิช หมายถึง ผู้แทนหรือผู้ได้รับมอบ
อำนาจในการตรวจการหรือการกระทำต่างๆ

เรียกเป็นทางการ “Justitie Ombudsmanen” หรือ
ผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อความยุติธรรม
(Ombudsman for Justice)

ปัจจุบันมีหน่วยงานผู้ตรวจการแผ่นดินทั่วโลกกว่า ๑๙๐ แห่ง และมีหน้าที่รับผิดชอบพื้นฐานเหมือนกัน คือ
“การแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของประชาชน อันเกิดจากการบริหารงานของภาครัฐ”

“The Parliamentary Commissioner for Administration’s office therefore has great potential in promoting good government and providing the citizen with an inexpensive and non-adversarial form of redress for injustice resulting from maladministration. The office has become a universally accepted and well-established part of our parliamentary system of government, increasing ministerial accountability. One great attraction of the system as an alternative to the legal process is that it is informal, speedy and involves no financial cost to the complainant. It is an excellent form of alternative dispute resolution.”

“ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นสถาบันที่มีศักยภาพอย่างยิ่งในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของรัฐ และแก้ไขปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินการของรัฐที่ไม่เป็นธรรม ด้วยวิธีการที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก และด้วยไมตรีอันดีของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ประโยชน์และข้อได้เปรียบอย่างยิ่งของระบบนี้ คือ เป็นทางเลือกทางกฎหมายให้ประชาชนอีกทางหนึ่ง เพราะการดำเนินการเป็นไปอย่างไม่เป็นทางการ รวดเร็ว และประชาชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งถือเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดรูปแบบหนึ่งของการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีสันติ”

Lord Lester of Herne Hill

ณ House of Lords

UK Parliamentary Commissioner

INTERNATIONAL OMBUDSMAN INSTITUTE (IOI)

BANGKOK DECLARATION

Adopted unanimously by all present and voting
at the General Assembly held on 15th November 2016
in Bangkok, Thailand

ปณิญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration)

- องค์การผู้ตรวจการแผ่นดินต่างปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้วยความยุติธรรม มีความเป็นอิสระ โดยมุ่งหวังเพื่อ**แก้ไขเยียวยาความไม่เป็นธรรมใดๆ** ที่เกิดกับบุคคล อันเป็นผลจากการบริหารราชการ ภาครัฐที่มีขอบ
- วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งขององค์การผู้ตรวจการแผ่นดิน คือ **การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของรัฐ** ต่อประชาชน เพื่อสร้างหลักประกันว่า ข้อผิดพลาดใด ๆ ในเชิงระบบจะได้รับการวินิจฉัยและเยียวยาได้อย่างถูกต้อง
- หลักการของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า สามารถนำไปปรับใช้และสร้างสรรค์ให้เหมาะสม กับบริบทของแต่ละประเทศ โดยที่ยังดำรงไว้ซึ่ง**หลักการสำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในการปฏิบัติหน้าที่ คือ เป็นอิสระ เป็นกลาง และเป็นธรรม**
- ประณามการคุกคามและการตอบโต้ใด ๆ เช่น การจำกัดงบประมาณ บุคลากร หรือ อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระของผู้ตรวจการแผ่นดินทั่วโลก
- **เรียกร้อง**ให้รัฐบาลทุกประเทศดำเนินการสอบสวนโดยละเอียดและเร่งด่วน พร้อมทั้งดำเนินการตาม ความเหมาะสมในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การผู้ตรวจการแผ่นดิน ถูกข่มขู่คุกคาม หรือแก้แค้น

๕. ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ผู้ตรวจการแผ่นดินคือใคร

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (มาตรา ๒๒๘ และมาตรา ๒๒๙)

- บุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และบุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งองค์กรละ ๑ คน
- ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวน ๓ คน
- มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และ
- ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

การสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

คณะกรรมการสรรหา ๙ คน

- ประธานศาลฎีกา
- ประธานศาลปกครองสูงสุด

- ประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ
และองค์กรอิสระแต่งตั้ง
องค์กรละหนึ่งคน
(จำนวน ๕ คน)

คุณสมบัติผู้ตรวจการแผ่นดิน

- มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
และมีความรู้ความเชี่ยวชาญ
- ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร
ราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือ
หัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือ
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้
ไม่ต่ำกว่ากรมโดยต้องดำรงตำแหน่ง
ดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี
จำนวน ๒ คน
- ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ
อันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่า
๒๐ ปี จำนวน ๑ คน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ๓ คน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

๖. หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือ เป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของ รัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตาม หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น

(มาตรา ๒๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อ ศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

(มาตรา ๒๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ต้องมุ่งหมายที่จะส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่องค์กรของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน
 - ลดภาระที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินกว่าเหตุ
- ขจัดหรือระงับความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินจะแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ
- การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ขจัด หรือระงับความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรม หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ ให้มีการหารือร่วมกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องก่อน โดยพิจารณาถึง
 - ประสิทธิภาพ
 - ความสามารถ
 - อุปสรรค

(มาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- กรณีเสนอแนะให้ขจัด หรือระงับให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานใด [มาตรา ๒๒ (๑)]
 - ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน
 - กรณีมีเหตุจำเป็น สามารถขอขยายเวลาได้อีก ๖๐ วัน
 - หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หน่วยงานของรัฐยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง
 - ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้ง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการตามกฎหมาย ให้ถือรายงานการสอบสวนของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นสำนวนการสอบสวนของ ป.ป.ช.

(มาตรา ๓๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- กรณีที่หน่วยงานของรัฐ เห็นว่าข้อเสนอแนะไม่อาจดำเนินการได้ให้แจ้งผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายในกำหนดเวลา (๑๒๐ วัน + ๖๐ วัน) และปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินโดยเร็ว
- ถ้าไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสม และให้หน่วยงานรัฐดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
- หากพ้นกำหนดเวลา (๑๒๐ วัน + ๖๐ วัน) หน่วยงานรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
 - ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง
 - ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้ง ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนตามกฎหมายต่อไป

(มาตรา ๓๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ขจัด หรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม
 - ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามข้อเสนอแนะภายใน ๓๐ วัน
 - หากหน่วยงานเห็นว่าจะขัดต่อกฎหมายให้แจ้งผู้ตรวจการแผ่นดินทราบก่อนพ้น ๓๐ วัน
 - หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

(มาตรา ๓๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- กรณีมีผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐ ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ
 - ให้งานพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว
 - รายงานให้รัฐสภาและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบก็ได้
 - ไม่มีสภาพบังคับ มีสภาพเป็น Public Sanction

(มาตรา ๓๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐)

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะตัว เป็นรายกรณี

- กรณีกฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งให้หน่วยงานของรัฐนั้นพิจารณา
- กรณีการบริหารงานบุคคล หรือเรื่องทางวินัย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจของหน่วยงานรัฐนั้นดำเนินการ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น เพื่อเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานได้
- กรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริต ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องให้ ป.ป.ช.

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับพิจารณาเรื่องที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. นโยบายคณะรัฐมนตรี เว้นแต่่นโยบายนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญ หรือทำให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ
๒. เรื่องที่เป็นคดีอยู่ในศาล หรือศาลมีคำพิพากษาเด็ดขาดแล้ว
๓. เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
๔. เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น
๕. การร้องเรียนที่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม
๖. เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว
๗. เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณา เว้นแต่ มีหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่
๘. เรื่องอื่นตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างที่ปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐ
- เจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น
- กรรมการ อนุกรรมการ บุคคล หรือคณะบุคคล ซึ่งใช้อำนาจทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

หน่วยงานที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการอื่นที่มีฐานะเป็นกรม
- ราชการส่วนภูมิภาค
- ราชการส่วนท้องถิ่น
- รัฐวิสาหกิจ
- องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- หน่วยงานที่ใช้อำนาจ หรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครอง

๗. ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การแก้ปัญหาเชิงระบบเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ

เหตุการณ์เรือโดยสารพินิกซ์ ไดรวิง อับปาง เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2561 จังหวัดภูเก็ต ก่อให้เกิดการสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างมาก มีผู้เสียชีวิตจำนวน 47 คน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนทั้งหมด ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาดังกล่าว ประกอบกับได้มีบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินของราชอาณาจักรไทยและคณะกรรมการตรวจสอบแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้แสดงความกังวลถึงปัญหาดังกล่าว และขอความร่วมมือให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยได้ช่วยติดตามดูแลช่วยเหลือชาวจีนด้วย จึงได้มีการลงพื้นที่และแสวงหาข้อเท็จจริง

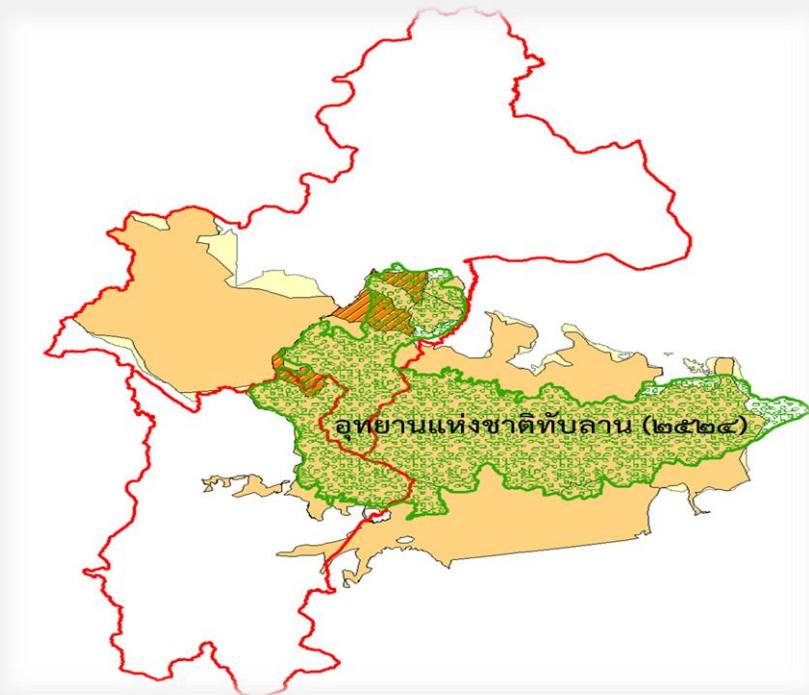

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

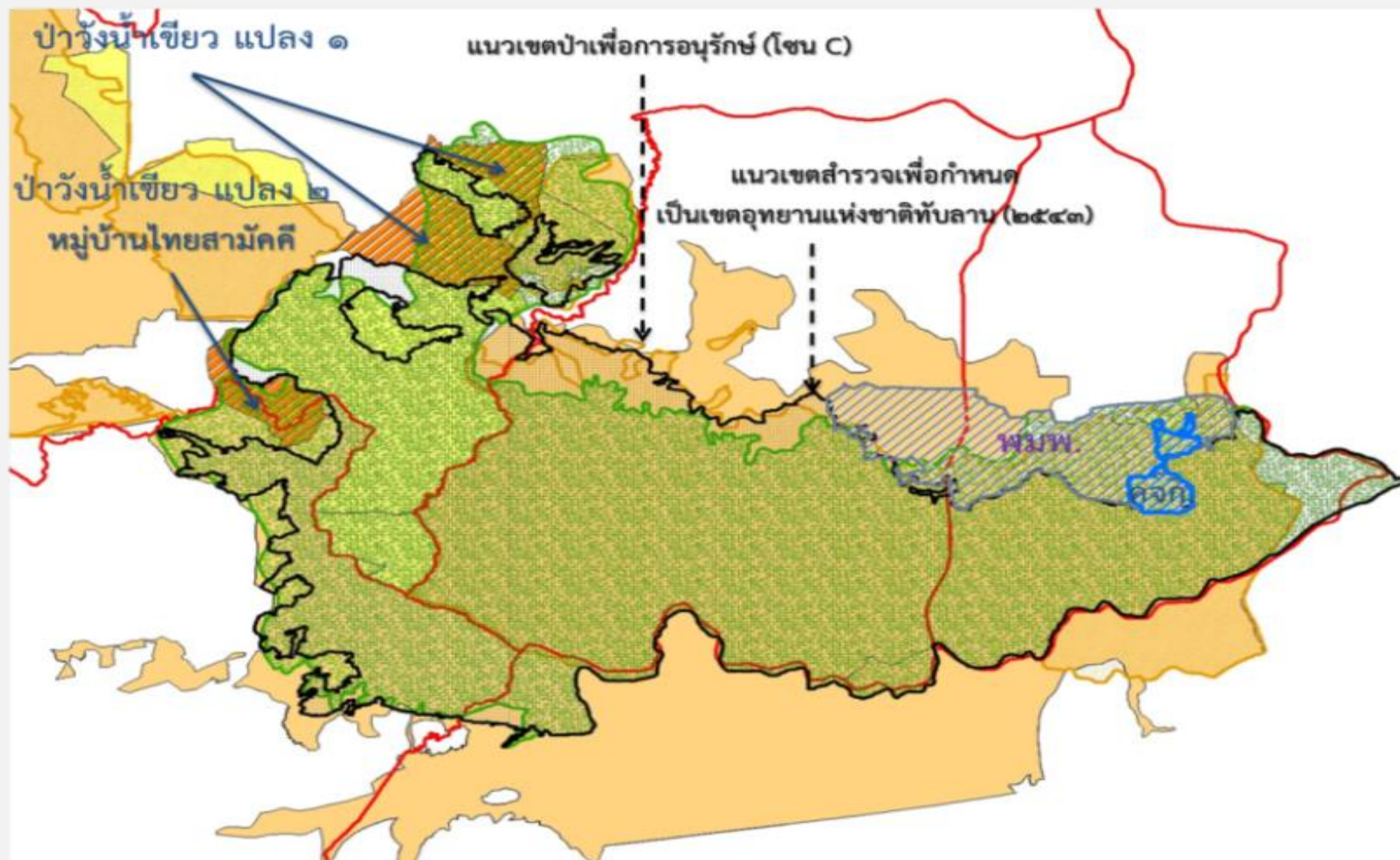
ปัญหาการถือครองที่ดินของราษฎรบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อปี พ.ศ. 2554 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนจากราษฎรในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา กรณีปัญหาการถือครองที่ดินบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะให้นายกรัฐมนตรี พิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยการปรับปรุงรูปแบบที่และแนวเขตให้เกิดความถูกต้องชัดเจน

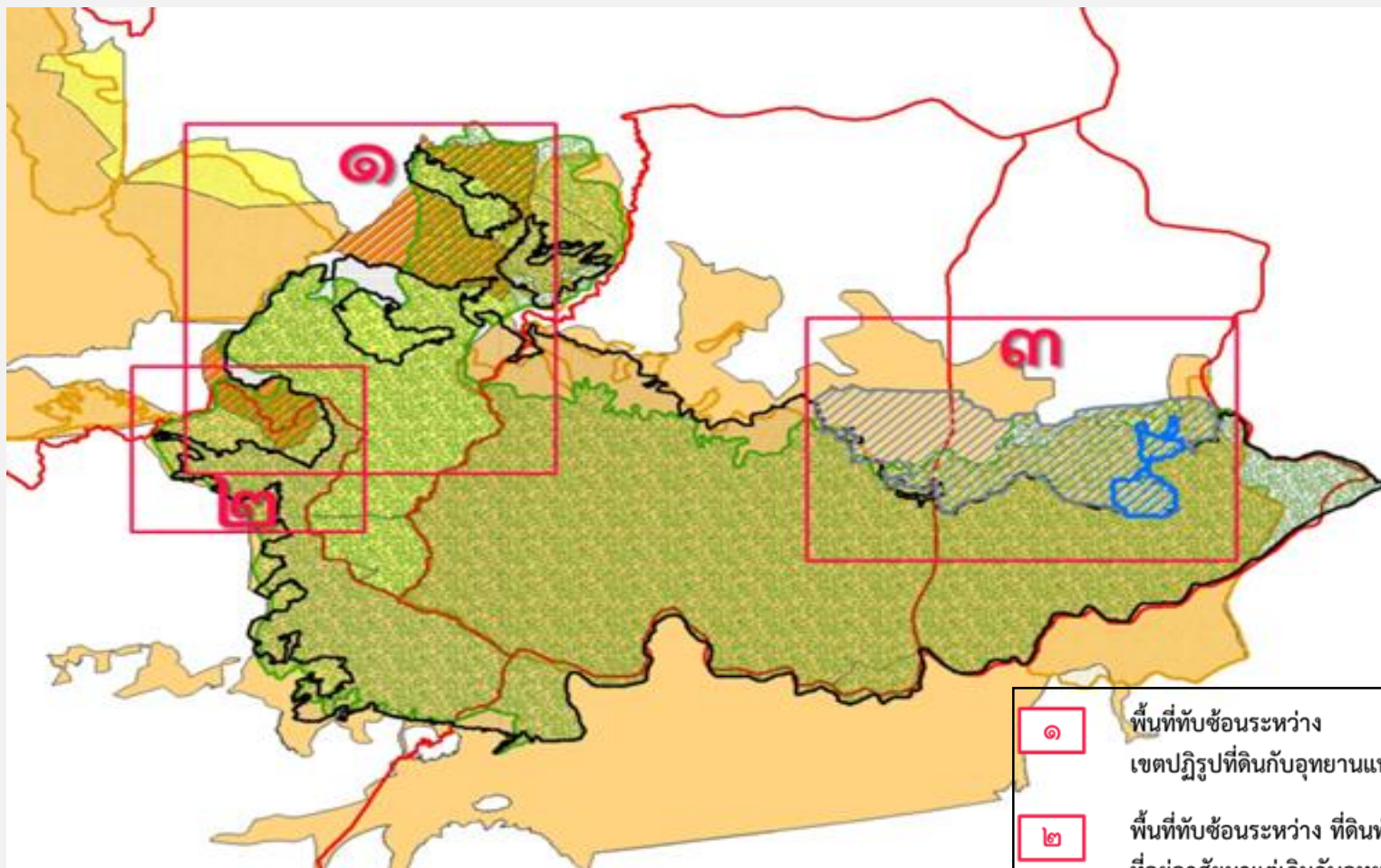
ผู้ตรวจการแผ่นดินแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนอุทยานแห่งชาติทับลาน

ภาพแสดงบริเวณพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน

ผู้ตรวจการแผ่นดินแก้ไขปัญหพื้นที่ทับซ้อนอุทยานแห่งชาติทับลาน

แผนภาพแสดงบริเวณพื้นที่ที่ทับซ้อนกับอุทยานแห่งชาติทับลาน

- ๑ พื้นที่ทับซ้อนระหว่าง
เขตปฏิรูปที่ดินกับอุทยานแห่งชาติทับลาน
- ๒ พื้นที่ทับซ้อนระหว่าง ที่ดินทำกินของราษฎร
ที่อยู่อาศัยมาแต่เดิมกับอุทยานแห่งชาติทับลาน
- ๓ พื้นที่ทับซ้อนระหว่าง โครงการ พมพ. และ
โครงการ คจก. กับอุทยานแห่งชาติทับลาน

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการพัฒนาศถานีกลางบางซื่อ

การดำเนินโครงการพัฒนาศถานีกลางบางซื่อ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางรองรับการเดินทางด้วยระบบรางที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน โดยการเชื่อมต่อระบบรถไฟหลายประเภท (รถไฟระหว่างเมือง รถไฟชานเมือง รถไฟความเร็วสูง และรถไฟเชื่อมต่อท่าอากาศยาน) เข้าด้วยกัน มีกำหนดเปิดให้บริการภายในปี พ.ศ. 2564

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปัญหาการเลี้ยงนกนางแอ่น (นกนางแอ่นบ้าน) และการจัดเก็บรังนกนางแอ่นในพื้นที่เกาะ (นกนางแอ่นถ้ำ)

กรณีที่ 1 นกนางแอ่นบ้าน ที่มีการก่อสร้างหรือการดัดแปลงอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยมาเป็นอาคารสำหรับเลี้ยงนก ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงเรียกนก รบกวนเพื่อนบ้าน รวมทั้งฝุ่นที่เกิดจากนกบินเข้า – ออก -ตลอดจนเป็นที่หวาดระแวงว่าจะเกิดเชื้อโรคและกลิ่นไม่พึงประสงค์

กรณีที่ 2 นกนางแอ่นเกาะหรือนกนางแอ่นถ้ำ ซึ่งพบว่าการให้สัมปทานเก็บรังนกตามพระราชบัญญัติอาคารรังนกกับระเบียบกรมอุทยานว่าด้วยการอนุญาตให้เก็บรังนกในอุทยานแห่งชาติ มีข้อขัดแย้งในสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาในการเก็บรังนกและการสงวนรังนก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามสัมปทานได้

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัญหาการบุกรุกพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อปลูกสร้างอาคารที่พักอาศัยของกลุ่มทุนต่างชาติ ปัญหาการออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ปัญหาการประกอบธุรกิจโรงแรมบริเวณหาดเฉวงและกลุ่มอาคารที่พักอาศัยบริเวณพื้นที่สันเขาและบนภูเขาสูงที่มีความลาดชันเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งการก่อสร้างผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาตกับทางราชการ ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย อันเป็นการทำลายระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ตัวอย่างผลงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การตรวจสอบกรณีกระทรวงการคลัง โดยกรมธนารักษ์ ประกาศขึ้นทะเบียนเขตแนวกำแพงเมือง-คูเมือง เมืองพิษณุโลกให้เป็นพระราชพัสดุ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

- กำแพงเมือง-คูเมือง เมืองพิษณุโลก บางส่วนได้เลิกใช้ประโยชน์มานานแล้ว รัชกาลที่ ๑ ทรงรับสั่งให้รื้อป้อมกำแพงเมือง เมืองพิษณุโลกออกไป และต่อมาในรัชกาลที่ ๕ ได้มีพระบรมราชโองการประกาศออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรทั่วประเทศ โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ มีการออก “โฉนดตราจอง” ในมณฑลพิษณุโลก จากการตรวจสอบพบว่า มีโฉนดที่ดินที่ออกจากหลักฐานโฉนดตราจอง จำนวน ๓๕๓ แปลง
- มิใช่เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อทับซ้อนแผนที่ ร.ศ.๑๒๒ (พ.ศ.๒๔๔๖) กับข้อมูลแผนที่รูปแปลงที่ดินรอบบริเวณ พบว่า ไม่มีการทับซ้อนของแนวเขตแปลงที่ดินของราษฎรกับเขตแนวกำแพงเมือง-คูเมือง เมืองพิษณุโลก
- วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงพื้นที่ติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยและกำกับการรังวัดแนวเขต
- วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ติดตามความคืบหน้าจากสำนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก นายช่างรังวัดที่ดิน แจ้งว่าเทศบาลนครพิษณุโลกมีหนังสือคัดค้านการออก น.ส.ล. กำแพงเมือง-คูเมือง ในส่วนที่เป็นถนนสาธารณะที่เทศบาลนครพิษณุโลกดูแล จำนวน ๔ แปลง จากทั้งหมด ๗ แปลง ดังนั้นแปลงที่ไม่มีการคัดค้านจำนวน ๓ แปลง สามารถดำเนินการออก น.ส.ล. ได้

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน

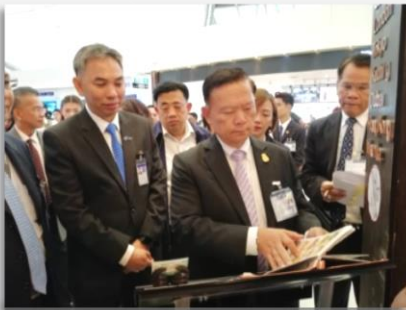
การตรวจสอบ **กรณีการขอเช่าพื้นที่จุดส่งมอบสินค้าปลอดอากรขาออก ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ** นายกสมาคมการค้าร้านค้าปลอดอากรไทยได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีที่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) ไม่อนุญาตให้บริษัทเอกชนรายหนึ่งเช่าพื้นที่ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ทสภ.) และท่าอากาศยานดอนเมือง (ทดม.) เพื่อใช้เป็นจุดส่งมอบสินค้าปลอดอากร (Pick up Counter) แต่กลับทำสัญญาให้บริษัทเอกชนอีกรายหนึ่งดำเนินการได้แต่เพียงรายเดียว ซึ่งผู้ร้องเรียนเห็นว่า เป็นการเลือกปฏิบัติและเอื้อประโยชน์แก่เอกชนรายดังกล่าว ทำให้เกิดการผูกขาดธุรกิจร้านค้าปลอดอากรขาออกในเมือง และปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ผู้ตรวจการแผ่นดิน แก้ไขปัญหาการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในราคาแพงที่ท่าอากาศยานดอนเมืองและท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ซึ่งมีการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่มีราคาสูงกว่าปกติถึงประมาณร้อยละ ๔๐ - ๕๐ ส่งผลให้ผู้ใช้บริการได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามหมวด ๕ หน้าี่ของรัฐ

กรณีการควบคุมวัตถุอันตรายพาราควอต

๑. วัตถุอันตรายพาราควอตมีผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับประเทศต่าง ๆ ได้พิจารณายกเลิกการใช้ไปแล้วกว่า ๕๓ ประเทศ

๒. การใช้วัตถุอันตรายพาราควอตอย่างแพร่หลาย โดยปราศจากการควบคุมการใช้ที่เหมาะสม ได้ปรากฏหลักฐานเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ หรือสิ่งแวดล้อม อาทิ โรคมะเร็ง ความผิดปกติที่ผิวหนัง เล็บ ระบบทางเดินหายใจ

๓. ด้วยเหตุผลเพื่อการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน การป้องกันความเสี่ยงภัยของเกษตรกรต่อการใช้ รวมถึงกรณีตัวอย่างการห้ามใช้ในต่างประเทศ

ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ (๑) (๒) ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และ มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ เสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

- ❖ ยกเลิกการใช้วัตถุอันตรายพาราควอต ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ (๑ ปี)
- ❖ จำกัดการใช้วัตถุอันตรายและการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวัตถุอันตรายพาราควอต แก่ประชาชน ดำเนินการภายใน ๙๐ วัน
- ❖ การพัฒนาสารชีวภัณฑ์ทดแทนภายใน ๑๘๐ วัน

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน

โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายตาก – แม่สอด

ปัจจุบันการเดินทางระหว่างช่วงอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ไปยังตัวเมืองจังหวัดตาก จำเป็นต้องอาศัยทางหลวงหมายเลข ๑๒ สายตาก-แม่สอด เป็นเส้นทางคมนาคมหลักเพียงเส้นทางเดียว แม้ว่าจะได้รับงบประมาณในการก่อสร้างขยายเส้นทางนี้ให้เป็นทางหลวง ๔ ช่องจราจร แต่แนวเส้นทางยังมีข้อจำกัดด้านกายภาพที่เป็นอุปสรรคสำคัญ โดยมีลักษณะเป็นเส้นทางคดเคี้ยวและมีความลาดชันสูง เนื่องจากภูมิประเทศเป็นลักษณะภูเขาทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งสินค้าปริมาณมาก รวมถึงมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุเพิ่มสูงขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

เพื่อรองรับปริมาณการเดินทางและขนส่งสินค้าที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในอนาคต และเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างอำเภอแม่สอดไปยังตัวเมืองจังหวัดตาก ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กรมทางหลวง จึงได้บรรจุให้ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายตาก-แม่สอด เป็นหนึ่งในโครงข่ายสายทางตามแผนแม่บทการพัฒนาทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ปี ๒๕๖๐-๒๕๗๙ โดยเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพสามารถเป็นตัวชี้้นำการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เชื่อมโยงการเดินทางระหว่างเมืองศูนย์กลางภาคเหนือ จังหวัดตาก และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ โดยจะส่งผลให้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้มีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ยั่งยืน และถาวร

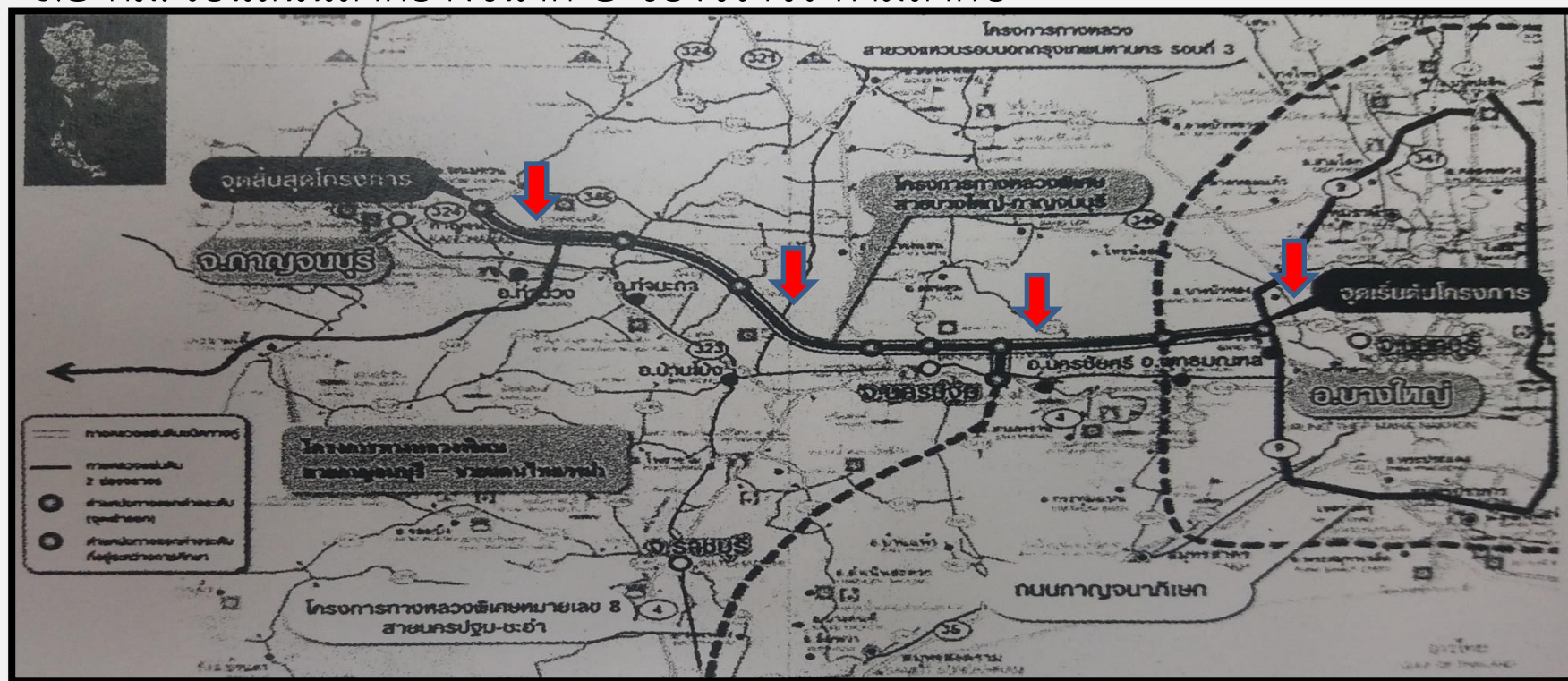
ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง สายตาก - แม่สอต ตามเส้นทางบน ความยาวรวม ๗๖.๙๓ กม. มีงานก่อสร้างอุโมงค์ ๒๙.๕๒ กม. ทางราบ ๔๗.๔๑ กม.

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน (ต่อ)

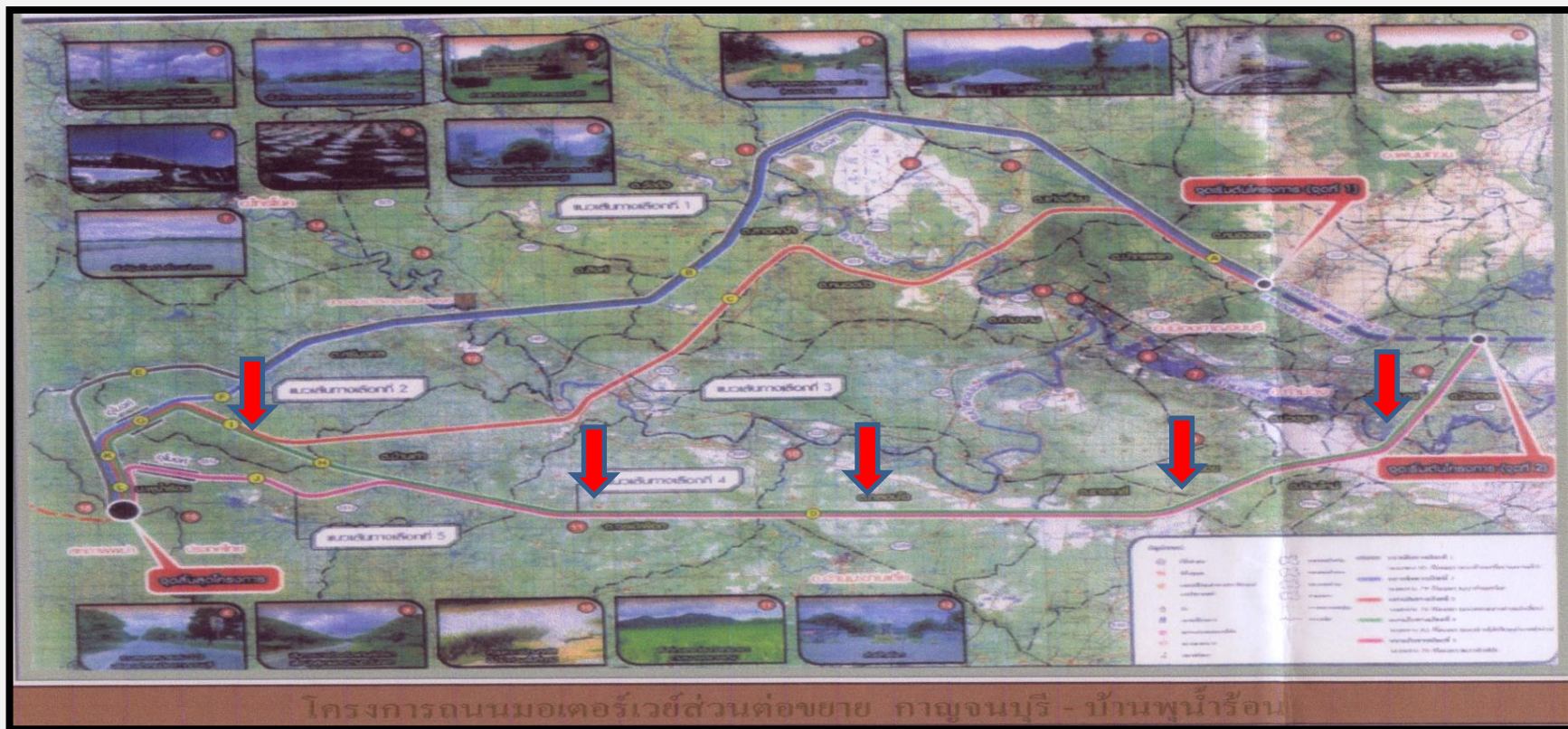
โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่ - กาญจนบุรี จุดเริ่มต้นถนนวงแหวนกาญจนบุรีด้านตะวันตก บริเวณทางแยกต่างระดับบางใหญ่ มุ่งไปทางทิศตะวันตกผ่านนครปฐม ราชบุรี และสิ้นสุดโครงการที่ทางหลวงหมายเลข ๓๒๔ กาญจนบุรี ระยะทางรวม ๙๖ กม. เป็นถนนลาดยางขนาด ๖ ช่องจราจร ตามลำดับ

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน (ต่อ)

โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายกาญจนบุรี - ชายแดนไทย/พม่า (บ้านน้ำพุร้อน) เพื่อพัฒนาระบบขนส่งให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวดเร็วและปลอดภัยเพื่อเชื่อมต่อไปยังท่าเรือน้ำลึกทวาย โดยโครงการครอบคลุมในพื้นที่ ๔ อำเภอในจังหวัดกาญจนบุรี (กำหนดแนวเขตตามเส้นที่ ๔)

การแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน (ต่อ)

เปรียบเทียบปริมาณการค้าในพื้นที่ ระหว่างโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายตาก – แม่สอด กับโครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายบางใหญ่ – กาญจนบุรี – ชายแดนไทย/พม่า (บ้านน้ำพุร้อน)

สถิติมูลค่าสินค้าด่านแม่สอด และพรมแดนบ้านน้ำพุร้อน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

สถานที่	นำเข้า	ส่งออก	หน่วย
แม่สอด	๖,๔๘๗.๒๒๕	๗๓,๒๗๑.๖๗๕	ล้านบาท
บ้านน้ำพุร้อน	๒๓๙	๑๙๘	ล้านบาท

(ที่มา – ด้านศุลกากรแม่สอด และด้านศุลกากรสังขละบุรี)

๘. ความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ

บทบาทผู้ตรวจการแผ่นดินกับงานด้านต่างประเทศ

สมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (Asian Ombudsman Association: AOA)

- ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙
- ประกอบด้วยสมาชิกจากองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในภูมิภาคเอเชีย ๓๔ องค์กร จาก ๑๗ ประเทศ
- ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชียตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓
- ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินประเทศไทยเคยได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งประธานสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (แสดงถึงการยอมรับศักยภาพของประเทศไทยในเวทีนานาชาติ)

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institution: IOI)

International Ombudsman Institute
Institut International de l'Ombudsman
Instituto Internacional del Ombudsman

- ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ (ค.ศ. ๑๙๗๘)
- ประกอบด้วยสมาชิกกว่า ๑๙๐ หน่วยงาน จากองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินทั่วโลก
- ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยสมัครสมาชิกประเภท Associate Member ก่อน และต่อมาได้ปรับสถานะสมาชิกภาพเป็น Voting Member (Full Member) โดยมีสิทธิออกเสียงในการประชุมต่างๆ

การประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑๑

ในการประชุมคณะกรรมการบริหารของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ที่ประชุมมีมติให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับโลก ครั้งที่ ๑๑ ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ถือเป็นครั้งแรกที่การประชุมระดับโลกจะจัดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานสมาชิกจากทั่วโลกประมาณ ๕๐๐ คน

 11TH WORLD CONFERENCE
OF THE INTERNATIONAL
OMBUDSMAN INSTITUTE
BANGKOK 13 - 19 NOVEMBER 2016
EVOLUTION OF OMBUDSMANSHIP

ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ขอเชิญประชาชนชาวไทยร่วมเป็นเจ้าภาพ
การประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑๑
วันที่ ๑๓ - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ กรุงเทพมหานคร

Ombudsman of Thailand
will be hosting
the 11th World Conference of the International Ombudsman Institute
13 - 19 November 2016, Bangkok, Thailand

 International Ombudsman Institute
Institut International de l'Ombudsman
Instituto Internacional del Ombudsman

 จัดโดย สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
Organized by Office of the Ombudsman, Thailand
www.ombudsman.go.th

การประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑๑

- การประกาศปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) อันเป็นการประกาศปฏิญญาเพื่อแสดงจุดยืนร่วมกันของสมาชิกต่อความท้าทาย การแทรกแซง และอุปสรรคใด ๆ ที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดินทั่วโลก
- **ความสำเร็จประการสำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวทีระดับนานาชาติ** ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงอย่างเป็นเอกฉันท์จากที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร ให้ดำรงตำแหน่ง**เหรัญญิก (Treasurer)** โดยเป็นครั้งแรกที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจากภูมิภาคเอเชียได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว และเป็นหนึ่งในห้าของคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) ซึ่งนับเป็นโอกาสและเป็นเกียรติของประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกอีกด้วย

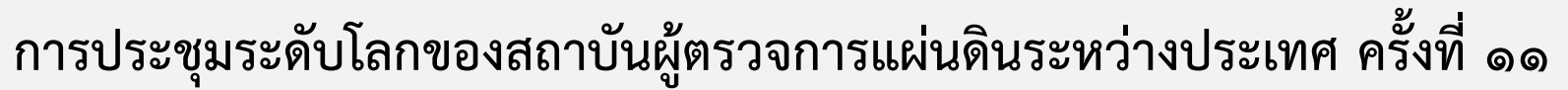
Office of the Ombudsman
Thailand

11th WORLD CONFERENCE
OF THE INTERNATIONAL
OMBUDSMAN INSTITUTE
BANGKOK, 13 - 19 NOVEMBER 2018
INSTITUTION OF OMBUDSMANSHIP

International Ombudsman Institute
Institut International des Ombudsmans
Instituto Internacional de Ombudsmen

๑. Mr. Peter Tyndall	ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งไอร์แลนด์ ดำรงตำแหน่ง “ประธานสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ”
๒. Ms. Diane Wellborn	ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเมืองเดย์ตันและมอนท์โกเมอรี รัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ดำรงตำแหน่ง “รองประธานลำดับที่ ๑”
๓. Mr. Chris Field	ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย เครือรัฐออสเตรเลีย ดำรงตำแหน่ง “รองประธานลำดับที่ ๒”
๔. พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์	ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดำรงตำแหน่ง “เหรียญกษาปณ์”
๕. Dr. Günther Kräuter	ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ดำรงตำแหน่ง “เลขาธิการ”

องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (Executive Committee) ในปี ค.ศ. 2020 - 2023

The deadline for voting ended on Friday, 7 February 2020, and the election results are as follows
(for details see Annex I):

President:	Mr Chris FIELD	94% (100 votes in favour)
1st Vice-President:	Mr Viddhavat RAJATANUN	69% (69 votes in favour)
2nd Vice-President:	Ms Diane WELBORN	68% (68 votes in favour)
Treasurer:	Ms Caroline SOKONI	97% (102 votes in favour)

การประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ครั้งที่ ๑๑

Office of the Ombudsman
Thailand

11TH WORLD CONFERENCE
OF THE INTERNATIONAL
OMBUDSMAN INSTITUTE
BANGKOK 13 - 19 NOVEMBER 2016
EVOLUTION OF OMBUDSMANSHIP

International Ombudsman Institute
Institut International de l'Ombudsman
Instituto Internacional del Ombudsman

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
จัดงานสัมมนาวิชาการนานาชาติเนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี การก่อตั้งผู้ตรวจการ
แผ่นดิน หัวข้อ “Ombudsman in a changing world: resilience amidst
challenges” (ผู้ตรวจการแผ่นดินในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง : ปรับตัวอย่างไรกับ
ความท้าทายที่เกิดขึ้น) ณ โรงแรม ดิ แอทธินี โฮเทล กรุงเทพมหานคร

ความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การลงนามบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) กับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ และ
หน่วยงานตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียง

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตและ
คุ้มครองสิทธิพลเมืองแห่งสาธารณรัฐ
เกาหลี (Anti-Corruption and
Civil Right Commission: ACRC)

Administrative Evaluation Bureau
(AEB) กระทรวงกิจการภายในและการ
สื่อสารแห่งประเทศญี่ปุ่น

ผู้ตรวจการแผ่นดิน
แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งนิวซีแลนด์

พ.ศ. ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑

พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๓

ผู้ตรวจการแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
(Ombudsman Replublik Indonesia)

กระทรวงการตรวจสอบแห่งสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (Ministry of Supervision)

ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย
เครือรัฐออสเตรเลีย

ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน
คณะกรรมการตรวจสอบแห่งชาติ
สาธารณรัฐประชาชนจีน
(National Supervision Commission)

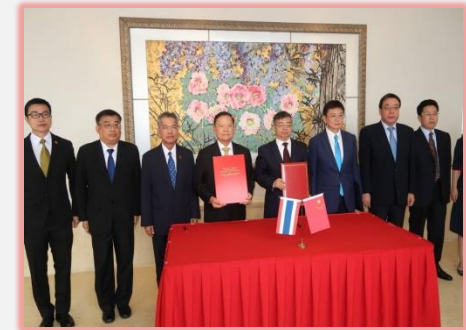
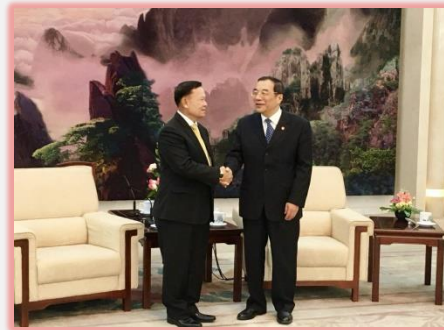
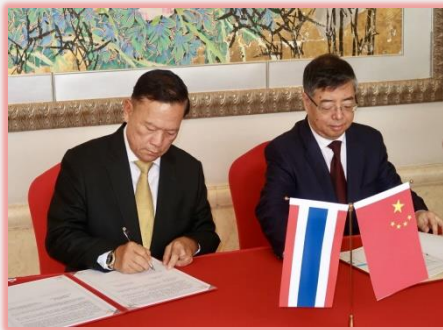

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

การลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยกับคณะกรรมการตรวจสอบแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน (National Commission of Supervision)

- วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (MOU) ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงตรวจสอบแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน
- วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (MOU) ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยกับคณะกรรมการตรวจสอบแห่งชาติ สาธารณรัฐประชาชนจีน
- มุ่งเน้นความร่วมมือทางวิชาการ ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อเรียนรู้จุดเด่นของระบบของแต่ละภาคี
- พัฒนาระบบการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน แก้ไขความเดือดร้อนและความไม่สะดวกที่ประชาชนของทั้งสองประเทศ ประสบปัญหาในการดำรงชีวิต

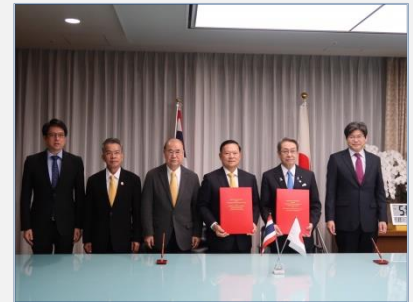
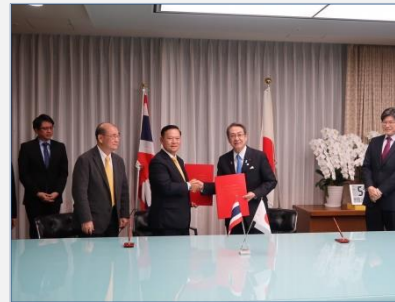
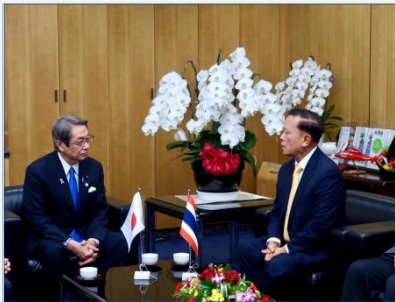
โดยบันทึกความเข้าใจนี้จะมีผลบังคับใช้ ๓ ปี และจะต่อระยะเวลาการบังคับใช้คราวละ ๓ ปี โดยอัตโนมัติ

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารแห่งประเทศญี่ปุ่น (Minister for Internal Affairs and Communications of Japan) กราบเรียนเชิญผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าร่วมพิธีลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Memorandum of Cooperation: MOC) ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย และหน่วยงาน Administrative Evaluation Bureau (AEB) กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารแห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อสถาปนาความร่วมมือในสายงานผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างคู่ภาคีทั้งสองฝ่าย ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนอันจะนำไปสู่การเสริมสร้างธรรมาภิบาล
- ในโอกาสเดียวกันนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะยังมีกำหนดการเข้าร่วมประชุมหารือข้อราชการและประชุมเชิงนโยบาย ในประเด็นว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย และหน่วยงาน Administrative Evaluation Bureau (AEB) กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสารแห่งประเทศญี่ปุ่น ณ กระทรวงกิจการภายในและการสื่อสาร กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

- ผู้ตรวจการแผ่นดินเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหารสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI Board of Directors Meeting) ตามบทบาทของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในฐานะฝ่ายบริหาร (Executive Committee: Ex-Com) และกรรมการบริหารระดับภูมิภาคของ IOI ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ เมืองเมริดา สหรัฐเม็กซิโก

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินจัดการประชุม ASEAN Ombudsman Dialogue และการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เพื่อขับเคลื่อนความเป็นธรรม ขยายบทบาทสู่สากลมุ่งพัฒนางานเชิงรุกก้าวสู่บทบาทการทำงานในเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศยกระดับความร่วมมือพัฒนากลไกในการคุ้มครองสิทธิทั้งชาวต่างชาติในประเทศไทยและชาวไทยในต่างแดน

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินของไทย พร้อมด้วยประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ลงพื้นที่ศูนย์ควบคุมระบบป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร สำนักการระบายน้ำ ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ๒ กรณีที่ประชาชนร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการดำเนินโครงการก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำของกรุงเทพมหานครเนื่องจากไม่ได้ทำให้ประสิทธิภาพการระบายน้ำของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงทำการศึกษาเชิงระบบ กรณีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครอย่างเป็นระบบควบคู่กับการหิบบยกรณีที่กรุงเทพมหานครบริหารจัดการน้ำท่วมยังไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในหลายพื้นที่

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ผู้ตรวจการแผ่นดินไทย จัดตั้ง SEAOF ยกระดับองค์กร มุ่งคุ้มครองประชาชนในอาเซียน

ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ASEAN Ombudsman Dialogue เมื่อวันที่ ๒ - ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในระดับพหุภาคี มุ่งดูแลสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนของแต่ละประเทศที่กระจายอาศัยอยู่ในประชาคมอาเซียน โดยมีคณะผู้แทนจาก ๕ องค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ASEAN) ได้แก่ ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สำนักเรื่องร้องเรียนภาครัฐ ประเทศมาเลเซีย ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และหน่วยงานตรวจสอบของรัฐ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งที่ประชุมมีฉันทามติดำเนินการจัดตั้งเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ใช้ชื่อว่า “South East Asian Ombudsman Forum” (SEAOF) แทนชื่อ “ASEAN Ombudsman Forum” (AOF) ที่เคยเสนอไปก่อนหน้านี้ ทั้งนี้ ที่ประชุมยังให้เกียรติผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นประธาน SEAOF ในวาระแรกภายหลังการจัดตั้งอย่างเป็นทางการที่จะมีขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยตำแหน่งประธาน SEAOF จะมีวาระ ๒ ปี หมุนเวียนกันไปตามอักษรนำชื่อประเทศ

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม ถึงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๒ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและ
ผู้ตรวจการแผ่นดินของไทย เดินทางเยือนนครเพิร์ธ เครือรัฐออสเตรเลียเพื่อลงนามในบันทึกความ
เข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักร
ไทย และผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย เครือรัฐออสเตรเลีย

ในโอกาสเดียวกัน คณะได้เดินทางเข้าร่วมการประชุมหารือเชิงนโยบายระดับสูง ณ กรุง
เวลลิงตัน ประเทศนิวซีแลนด์ ในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กร การประสาน
การดำเนินงานในคณะทำงานสหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI UN
Working Group: UNWG) และหารือแนวทางความร่วมมือระหว่างภูมิภาคออสเตรเลียและ
แปซิฟิกของ IOI และเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asian
Ombudsman Forum: SEAOF) ภายหลังจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๖๓

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะมีกำหนดการเดินทางเยือนสาธารณรัฐตุรกีอย่างเป็นทางการ เพื่อเข้าร่วมการประชุมใหญ่สามัญสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๑๖ และการประชุม The ๒nd Istanbul International Ombudsman และได้หารือข้อราชการและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงอังการา และกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ ณ นครอิสตันบูล รวมทั้งภาคเอกชนไทยที่ประกอบกิจการในสาธารณรัฐตุรกี เพื่อเผยแพร่บทบาทหน้าที่ และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน และรับฟังปัญหาอุปสรรคของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในสาธารณรัฐตุรกี

การดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ การลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งนิวซีแลนด์ ณ ดิ แอทธินี โฮเทล กรุงเทพมหานคร

“กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียง
เครื่องมืออย่างหนึ่ง สำหรับใช้ในการรักษาและ
อำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้อง
มุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษา
ตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรม
ในแผ่นดิน ก็มีได้มีวงแคบอยู่เพียงขอบเขตของ
กฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรม
จรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามความเป็นจริงด้วย”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้วิชาความรู้ชั้นเนติบัณฑิต
สมัยที่ ๓๓ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔

“Law in itself is not justice proper, but simply a kind of instrument for use in maintaining and administering justice. Law enforcement has thus to be intended for use to maintain justice, not to protect the text of the law per se. Additionally, maintaining justice in the land is by no means narrowly restricted, merely within the confines of law. It has instead to be expanded to embrace morality and ethics as well as causes and effects in accord with reality.”

— His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great’s royal guidance speech delivered during the graduation ceremony of the 33rd batch of Thai barristers at the New Building in Suan Amphon on October 29, 1981

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สมศีล ฌานวงศ์ ราชบัณฑิต ผู้แปล

Translated by Professor Emeritus Dr. Somseen Chanawangsa, Fellow of the
Royal Society of Thailand

ประเด็น ถาม - ตอบ

ความเท่าเทียม กับ ความยุติธรรม
อาจไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

www.ombudsman.go.th